

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1525. usque ad annum 1529

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1769

VD18 90118480

Index.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66472)

propositionum defensivo, qui dicitur Elenchus, nec non & paucis aliis in quibusdam illius Libri repertis: Nos rationem reddere volentes, de ea quæ in nobis est fide; re diutius atque maturius perspecta, tandem super dictis propositionibus ita respondendum censuimus, ut sequitur, præposito tamen prius indice eorum, quæ hic tractantur.

Sæcul. XVI.
A.C. 1527.

I N D E X.

- De parvulis baptizatis.
- De Morte Christi.
- De jejunio & delectu ciborum.
- De juramento.
- De Reparatione injuriæ.
- De Matrimonio.
- De Fide.
- De quibusdam desideriiis spectantibus ad fidem.
- De Lege veteri.
- De Auctoribus Librorum novi Testamenti.
- De Symbolo Apostolorum.
- De traductione Sanctarum Scripturarum in linguam vulgarem.
- De his, in quibus a communi usu Ecclesiæ Latinæ Paraphrastes recedit in suis Paraphrasibus.
- De quibusdam propositionibus, quæ positæ videntur ex inadvertentia vel Paraphrastæ, vel typographorum.

Hist. Eccles. Tom. XXXV. U De

Sæcul. XVI. De quibusdam propositionibus, in quibus non satis Officio Paraphrastæ Scriptor Paraphrasis respondet.

A.C. 1527.

De meritis.

De fiducia bonorum Operum & meritum.

De fiducia corporalium cæremoniarum, & Statutorum Religionis.

De Oratione vocali.

De Cœlibatu Sacerdotum.

De peccato Originali.

De pœna filiorum temporali propter peccatum parentum.

De pœna Hæreticorum.

De defectu Vigoris Evangelii.

De Sabbatho.

De Ecclesia.

De Beata Virgine Maria.

De Angelis.

De S. Petro.

De S. Paulo.

De Dionysio Areopagita.

De Theologia Scholastica.

De Baptismo Parvulorum.

In prima propositione Erasmus accusabatur hæc docuisse: *Mihi videtur non mediocriter conducere, si pueri baptizati, cum jam ad pubertatem pervenerint, jubeantur concionibus adesse, in quibus illis dilucide declararetur, quid in se contineat profes-*

sio

sio Baptismi: Deinde diligenter privatim Sæcul. XVI.
 examinentur a probis Viris, satisne teneant A.C. 1527
 ac meminerint ea, quæ docuit Sacerdos.

Si comperiantur satis tenere, interrogentur,
 ratumne habeant quod Susceptores illorum
 Nomine polliciti sint in Baptismo. Si au-
 dita professione non approbent, quod gestum
 est per Vicarios, omnia tentanda sunt, ne
 quis resiliat a prima fide. Quod si non po-
 test obtineri, fortassis expediet illum non co-
 gi, sed suo relinqui animo, donec resipiscat,
 nec ad aliam interim vocari pœnam, nisi ut ab
 Eucharistia sumenda, reliquisque Sacra-
 mentis arceatur. Ceterum nec a Sacris, nec
 a concionibus excludatur.

Hanc propositionem Doctores hac
 censura perstringunt: Consilium hoc im-
 pium est, & in perniciem vergit fidelium,
 viam aperit abolendæ fidei Christianæ, unde
 decidunt, quod parvuli ad adultam æta-
 tem pervenientes non minus possint cogi ad
 fidem servandam, quam olim parvuli Ju-
 dæorum circumcisi ad Legem Mosaicam:
 nam cum fide habeatur, Baptizatos parvu-
 los esse fideles, filios Dei, & hæredes Regni
 cælestis, fide quoque tenendum est eosdem jam
 adultos esse de gremio Ecclesiæ, ideoque eis-
 dem legibus esse obnoxios, quibus ceteri or-
 thodoxi adstringuntur, haud secus quam a-
 liarum Communitatum parvuli, ubi ad pu-
 bertatis annos pervenerunt, legibus suarum
 politiarum devinciuntur, quamvis in illas

Sæcul. XVI. A. C. 1527. *formaliter per se non consenserint. Declararunt idem nonnulli summi Pontifices, tanquam contra Hæreticos procedi oportere adversus eos, qui cum parvuli essent, baptizati sunt; ubi autem doli facti sunt capaces, ad ritus se converterunt Judeorum.*

De morte Christi Domini.

Sequens propositio concernit mortem Christi, de qua Erasmus hæc dixisse dicitur: *Jesus suam mortem non Lugubrem, sed gloriosam esse voluit, sed adorari, ut quæ sponte pro salute totius mundi suscipiebatur.*

Hæc Propositio hoc modo notatur: *Etsi pretiosa est mors Christi, & gloriosa ut quæ mortem & mortis destruxit autorem, non continuo non est & ipsa Lugubris & fidelibus deflenda, pro quorum salute exhibita sponte est. Nam cum per regium Prophetam Christus conqueratur dicens: Sustinui, qui simul contristaretur & non fuit, qui consolaretur, & non inveni. Et per Zachariam prædictum sit: Dolebunt super eum sicut doleri solet in morte Primogeniti, pice quoque Matris suæ animam in filii passione doloris gladius juxta Vaticinium Simeonis pertransierit, planum est, quod Christus suam Passionem & mortem minime vetuerit defleri, sed cum illa peccata voluit lugeri, propter quæ expianda moriebatur*

Pf. 68. v. 21. Zachar. c. 12. v. 10.

tan-

tanquam caussam tanti doloris, quandoquidem Sæcul. XVI.
A.C. 1527.
attritus est, ut scribit *Isaias* propter scelera nostra & livore ejus sanati sumus.

Proinde cum hæc propositio *Catholicorum Doctorum Sententiæ*, *universalis Ecclesiæ ritui*, quo singulis quibusque sextis feriis in memoriam *Dominicæ Passionis*, a carnibus abstinetur, nec non *Et rectæ sacræ Scripturæ intelligentiæ* adversetur, temeraria est, impia, *Et Hæretica*.

Cum vero *Eraſmus* hanc quoque propositionem addidisset: *Si Christus suam mortem vulgari more lugeri voluit, cur bajulans crucem reprehendit filias Hierusalem?*

Ideo *Theologi* hanc censuram subjiciunt: *Noluit se Christus a filiabus Hierusalem deseri, ut infirmum aut non potentem se ab illatis malis defendere, quem admodum illæ erant desendæ ob imminens Hierosolimitanæ civitatis excidium: neque tamen eam ob rem id fieri prohibuit, quod natura suggerit, ratio suadet, sacra eloquia comprobant, Christianos videlicet Christi membra Christo capiti suo conformari, eidemque patienti *Et* dolenti compati *Et* condolere, quemadmodum suo generali ritu Ecclesia observat. Hac autem interrogatione oppositum innuens hic Scriptor, neque Scripturam, quam assumit intelligens, manifeste aberrat.*

Œcul. XVI.
A. C. 1527.

De Jejunio & delectu ciborum.

Circa hoc argumentum Erasmus arguebatur, sequentem tenuisse sententiam: *Mihi purioris Christianismi videtur, magisque consentaneum Evangelicæ & Apostolicæ doctrinæ, si nulli certum cibi genus præscribatur, sed admoneantur omnes, ut quisque pro corporis habitu vescatur, quæ maxime conducunt bonæ Valetudini, non ad luxum, sed ad sobrietatem cum aditione gratiarum ac studio bonæ mentis.*

Hæc propositio, inquit Facultas, Ecclesiasticam disciplinam evertit, ac Aerii, Joviniani, Valdensium, & Lutheri hæresi consentit.

Præterea hanc in rem Erasmus scribebat: *Approbo, quod dicis: esca non commendat nos Deo, quid enim illius refert piscium, an quadrupedum, an volatilium carnibus vescamur? Nihil enim horum pietati quicquam vel addit, vel adimit. Horum delectus superstitiosum facere potest, piæ nequaquam, Christus nullum horum discrimen docuit; proinde temeritatis sit, si quis homunculus conetur quemquam hujusmodi constitutionibus onerare, pro suo quisque corporis affectu vescatur, quibus velit, modo sobrie, parceque super omnibus gratias agens Deo.*

Tristia

*Tristia sunt jejunia, quæ præscribit lex, Sæcul. XVI;
 & ob hoc ingrata Deo, qui diligit hilarem* A. C. 1527.
 datorum.

Omnes hæ propositiones damnantur tanquam hæreticæ, temerariæ, Ecclesiæ legibus injuriosæ, erroneæ, & S. Literis contrariæ.

De Juramento.

De hac materia quinque propositiones referuntur, quarum prima est: *Lex Evangelica, quo tutiores sint homines a perjurio, prorsus damnat omne jusjurandum, ut jam fas non sit jurare.*

II. *Christus in totum vetat jurare.*

III. *Christus prohibet jurare, quod non prohibuerat lex prior.*

IV. *Non minus est Christianus simplici verbo obstrictus, quam Judæus per omnia sacra dejerans.*

V. *Non opus est in contradictibus admiscere jusjurandum, execrationes, aut aliud simile, quod & promittentem obstringat metu, & stipulanti faciat fidem.*

Ex his prima & secunda damnantur tanquam *Legi Evangelicæ, ejusque Legislatori Christo injuriosæ, & a sana Scripturæ intelligentia alienæ, de damnata Catharorum, Valdensium, aliorumque hæreticorum doctrina desumptæ.* Tertia dicitur erronea, eoquod eadem sunt præcepta mo-

Sæcul. XVI. A. C. 1527. *ralia in utraque lege per Evangelium a Christo confirmata. Quarta itidem ut erronea rejicitur, cum deroget honori Dei, cujus auctoritas interponitur per juramentum, ratione cujus novum vinculum obligatorium inducitur. Ultima denique falsa est universaliter intellecta, & ad errorem Wiclefi accedit.*

De reparatione injuriæ.

Afferit Erasmus: *Nisi Christus humanum affectum, quo ipsum Apostoli diligebant evidenter castigasset, existimassemus nobis licere adversus violentiam armis nos defendere, ac vim vi repellere. Nunc autem cum Petrus reprehensus sit, quod adversus impios & sceleratos pro innocentissimo Viro strinxerit ferrum, quæ poterit esse posthac causa, ut homo Christianus injuriam repellat?*

Hæc propositio sequenti notatur censura: *Quamquam inter Christianos, quantum fieri potest, fugienda sint bella, & lites, hæc tamen propositio, ut jacet, innuens nunquam licitum esse bellum adversus impiorum violentiam, quasi nunquam juris ordine servato se defendendo justa subsit belli causa, enervat omnem politiam & a lege naturali & divina discrepat. Alioqui non commemorarentur in libris numerorum, Josue, Judicum, Regum, & Machabæorum multa bella, quæ ex divina Ordinatione gesta sunt.*
Scri-

*Scriptis præterea per Apostolos & alios san- Sæcul XVI.
ctos Viros hæc propositio obuiat, atque hæc A. C. 1527.
resi consentanea est Pauperum de Lugduno
ac Lutheri; neque Scriptorem excusat, quod
adjicit: Quæ poterit esse posthac caussa,
ut homo Christianus injuriam repellat?
Cum in præcedenti parte clare tradat simpli-
citer, non licere nos armis defendere, aut
vim vi propulsare; unde manifeste colligitur
sensus Autoris. Neque etiam ea ratione Pe-
trum Christus reprehendit, quasi nunquam
liceat vim vi, servato moderamine inculpa-
tæ tutelæ, rejicere, sed quod ipsum defen-
dere niteretur, perinde ac si aliquo Christus
indigeret humano subsidio, nec mortem jux-
ta Patris decretum absque contrapugnatione
acceptaret voluntarie.*

De Matrimonio.

Quatuor propositiones de Matrimonio
perstringuntur. Harum prima est:

*Quæ alteri Viro sui fecit copiam
jam uxor esse desit, & Matrimonii jus ade-
mit sibi, divisa carne, quam Deus unam &
indivisam esse voluit.*

II. *Inter Evangelicos una duntaxat
caussa dirimit Conjugium, hoc est, violata
Conjugii fides.*

III. *Uxor, quæ sui corporis copiam fe-
cit alteri, jam, etiamsi non repudietur, de-
sit esse uxor; & Maritus, qui sui corporis
U 5 copiam*

Sæcul. XVI. copiam fecit aliencæ, jam ante divortium ma-
A.C. 1527. ritus desit esse.

IV. Quemadmodum ignis non est ignis, nisi caleat, ita conjugium non est conjugium, nisi ex duobus fiat unus, ex tribus, vel ex quatuor una caro fieri non potest.

Hæc quatuor propositiones, inquit Facultas, quatenus per eas prætendi videtur, matrimonium per adulterium dissolvi quoad vincula, hæreticæ sunt: est enim vinculum matrimonii jure divino indissolubile, ut ad Corinthios scribens Apostolus demonstrat, cum inquit: Iis autem, qui matrimonio juncti sunt, præcipio: Non ego, sed Dominus, Uxorem a Viro non discedere: quod si discefferit manere inuuptam, aut viro suo reconciliari; *Et rursum*: mulier alligata est legi, quanto tempore vir ejus vivit; *Et eadem omnino est ratio de viro, sicut de muliere, quia in ejusdem B. Pauli sententia*, sicut mulier sui corporis potestatem non habet, sed vir, ita vir sui corporis potestatem non habet, sed mulier.

Tanta præterea indissolubilitas est matrimonii, ut nec per hæresim, quæ est fornicatio spiritualis, dissolvatur.

De Fide.

Ex iis, quæ Erasmus de fide docuit, quinque extrahebantur propositiones.

I. Fides,

I. Cor. 7.
v. 10.

Ibid. c. 7.
v. 39.

I. *Fides, quæ friget absque charitate, nec se profert, ubi res postulat, ne fides quidem est, tantum est inane fidei nomen.*

Sæcul. XVI.

A.C. 1527.

Ex Erasmo

in ep. Jacob.

c. 2.

II. *Fides & charitas natura conjunctissimæ sunt, & alterum ab altero divelli non potest. Et paulo post: Charitas fidei comes individua.*

III. *Certum est utramque alteri individuum esse comitem.*

Hæ tres propositiones sunt hæreticæ & sententiæ Apostolorum Pauli & Jacobi contrariæ. Paulus namque fidem sine charitate posse esse ostendit, cum inquit: Si habuerom nem fidem ita ut montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil sum. Jacobus etiam in eo capite, in quo dicit fidem sine operibus mortuam esse, appellat fidem simpliciter illam, quæ est sine operibus, dicens: Quid proderit fratres, si fidem quis dicat se habere, opera autem non habeat? Nunquid poterit fides salvare eum? Unde patet, quod fides absque charitate aut operibus bonis fides appellanda est.

I. Cor. c. 13.

v. 2.

IV. *Fides sola purificat corda, redditque idonea, quibus credantur Philosophicæ cælestis arcana.*

V. *Sola credulitas via est ad immortalitatem.*

VI. *Quid exigit Christus a suis nisi fidem?*

Has

Sæcul. XVI. A.C. 1527. Has propositiones Facultatis Theologicæ Doctores his verbis perstringunt: *Tametsi requiritur fides ad assequendam beatam immortalitatem & ad cordium purificationem, ut docent sacre Litteræ, non tamen eam solam ad hoc requiri astruunt, sed potius oppositum, unde ait Jacobus Apostolus: Videtis, quoniam de operibus justificatur homo & non ex fide tantum; & Paulus: Non enim auditores legis justi sunt apud Deum, sed factores legis justificabuntur. Quare hæc propositiones cum hujusmodi conclusione positæ Scripturis non consonant, quæ ubique bona opera prædicant, & offendiculum eadem propositiones natæ sunt præstare pusillis, quasi videlicet non sint necessaria fidelibus bona opera, sed sola fides sufficiat ad salutem.*

De quibusdam desideriiis ad Fidem spectantibus.

Ex Erasmo in ep. ad Cor. c. 1. & seq. Affirmabat Erasmus: *I. Utinam illud saltem aperuisset Paulus, a quibus, quo tempore, quo cultu, quo ritu, quibus verbis consecrari soleat panis ille mysticus & sacro sanctum Dominici Sanguinis poculum.*

Censet Facultas, quod curiosum sit hoc desiderium & futile, atque impium; sufficienter enim sunt per Scripturam sacram determinata, quæ pro salute fidelium expedivit per eam determinari.

II.

II. *Utinam Paulus aliquantopulus lucis nobis aperuisset, qualiter extant animæ se- motæ a corpore & ubinam exsint, an fru- antur immortalitatis gloria? An impiorum animæ jam nunc crucientur, an eis subve- niant nostræ preces, aut alia benefacta; an indulgentia summi Pontificis subito liberen- tur a pœnis, quando video multos super his- ce rebus ambigere, aut certe disputare. Quod supervacaneum foret, si Paulus aperte defini- visset.*

Ad hanc Propositionem Facultas di- cit: *Supervacaneum est hoc desiderium & pe- riculosum. Multis siquidem occasionem af- ferre potest scandali, tanquam quæ illic po- nuntur sufficienti Scripturarum Testimonio non subsulciantur, cum tamen illa omnia satis sint per sacra eloquia definita, excepta ultima particula de indulgentiis. Neque ta- men propterea asserendum est, quod semper per indulgentias subito a pœnis liberentur; nec hoc in suis bullis Pontifices prætendunt, aut ex vi hujusmodi bullarum Pontificiarum sane intellectarum id habetur.*

De Lege Veteri.

Quantum ad hunc articulum idem Auctor hæc docuit: *Cum lex terro- rem incuteret potius, quam amorem, quid supererat nisi posteaquam per legem didice- rant homines se peccatis obnoxios, nec po- tuisse*

*Ex eodem
Paraph. in
Evangel.
Marci c. 1.*

Sæcul. XVI. tuisse ab his temperare, simulque scirent Dei
 A. C. 1527. severi vindicis iudicium neminem posse effu-
gere, nisi ut trepidarent, horrerent, ac de-
sperarent. Quis autem eum amare potest,
quem horret?

II. Lex Moysis suis umbris, victimis ac
 terroribus fecit hypocritas.

III. Lex cupiditates irritabat potius,
 quam coercerat.

IV. Præceptum illud habetur in lege
 præcipuum: Diliges proximum tuum,
 & odio habebis inimicum tuum.

V. Adolescens audierat Christum docen-
 tem, præcepta legis Mosaicæ non esse satis
 ad consequendum Regnum Cælorum.

VI. Sincera charitas si adsit, quid opus
 est legis præscriptis?

VII. Verbofissima lex est.

VIII. Judæi pro tempore crassa Reli-
 gione, vel superstitione magis cohibebantur.

Ex hisce octo propositionibus prima
 juxta Facultatis sententiam est Deo legi-
 que, quam nobis reliquit, injuriosa, al-
 tera itidem Legi Mosaicæ, Deoque in-
 juriam inferre dicitur. Tertia tanquam
 falsa rejicitur, eoquod lex sancta sit &
 justa, potius ad cohibendas quam irri-
 tandas passiones proposita. Quarta tan-
 quam veritati dissona damnatur, cum
 nullum exstet præceptum, vi cuius ini-
 micos nostros odio habere teneamur.
 Quinta cum ingenti temeritate censetur
 pro-

prolata. Sexta ad Beguardorum erro-
rem accedere creditur. Septima, im-
pie ac sine reverentia enuntiata rejici-
tur. Octava denique iisdem ferme ter-
minis velut Veteri legi injuriosa repro-
batur.

Sæcul. XVI.
C.A. 1527.

De Auctoribus librorum novi Te- stamenti.

De hoc argumento quinque proposi-
tiones a Doctoribus proscriptas re-
perimus. Prima erat hæc: *Non statim
dubius est in fide, qui de Auctore libri du-
bitat.*

Erasmus in
Elencho.

„ Hæc propositio inquit Facultas,
„ temerarie & erronee asseritur, quia,
„ postquam Ecclesia sacros libros sub
„ nomine talium Auctorum suo usu uni-
„ versali recepit, & sua probavit defi-
„ nitione, non jam fas est Christiano
„ dubitare, aut eos in dubium revocare. „

*II. Epistola, quæ fertur ad Hebræos,
multis argumentis conjici potest non esse Pau-
li, cum stylo rhetorico verius, quam Apo-
stolico sit scripta.*

„ Hæc propositio juxta Facultatis
„ judicium arroganter & schismaticè
„ asseritur contra determinationem Ec-
„ clesiæ in Conciliis Nicæno, Laodi-
„ censi, Carthaginensi III. & in Conci-
„ lio septuaginta Episcoporum factam. „

III.

Sæcul. XVI.

A. C. 1527.

III. De Epistolæ ad Hebræos Auctore
semper est dubitatum, & ipse, ut ingenue
fatear, adhuc dubito.

„ Hæc propositio eadem censura,
„ qua prior, perstringitur. „

IV. De secunda Petri diu dubitatum est.

„ De hac propositione Facultas ita
„ pronuntiat: *Hanc Epistolam sub nomine*
„ *B. Petri etiam jam olim Ecclesia suo usu*
„ *recepit, & definitione Conciliorum Lao-*
„ *dicensis, Carthaginensis III. & Gelasii*
„ *Papæ necnon decreto Innocentii magni com-*
„ *probavit.* „

V. De Apocalypsi diu dubitatum est non
dico ab hæreticis, sed ab Orthodoxis Viris,
qui Scriptum tamen ut a Spiritu sancto pro-
fectum amplectebantur, de Scriptoris nomi-
ne incerti.

Circa hanc propositionem Faculta-
tis Doctores ita discurrunt: *Liber Apo-*
calypsis aperte cognoscitur a B. Joanne
Evangelista editus, tum ex Ecclesiæ usu,
tum ex ejusdem definitione in Conciliis Car-
thaginensi III. atque Beati Gelasii necnon in
Synodo IV. Toletana. Idem rursus testan-
tur Innocentius I. Dionysius Areopagita,
Irenæus, Justinus, Damascenus, aliique.
Deinde patet ex ipso ejusdem libri contextu,
nam in illo Scriptor esse dicitur Joannes,
qui perhibuit testimonium Verbo Dei, qui-
que ea de causa in Pathmos Insulam relega-
tus

tus est: quæ profecto de alio a Joanne A. Sæcul. XVI.
 postolo & Evangelista nequeunt intelligi. A.C 1527.

De Symbolo Apostolorum.

Circa Symbolum Apostolorum incusabatur Erasmus hæc dixisse: *I. Symbolum an ab Apostolis proditum sit, nescio.*

Ad hanc propositionem Doctores Facultatis hæc pronunciant: *Cum Symbolum ab Apostolis editum esse & promulgatum, sit fide tenendum, teneant quoque Catholici Doctores, Clemens hujus nominis primus Romanus Pontifex, Augustinus, Ambrosius, Leo itidem primus, & alii uniformiter, unumquemque Apostolorum, quod sensit, dixisse dum illud conderent; hæc nescientia impietati deserviens scandalose proponitur.* Huic Facultatis censuræ haud immerito adjicere possumus, quod S. Augustinus, Rufinus, S. Leo, Maximus Taurinensis, Fortunatus, S. Petrus Chryfologus præter infinitos propemodum alios Auctores unanimi suffragio tanquam rem omnino certam habuerint, quod hoc Symbolum in Apostolorum Concilio fuerit editum, ac insuper hæc sententia ipsa Ecclesiæ definitione atque usu sit comprobata, hinc eam in dubium vocare, omnino temerarium esse videtur. Præterea Rufinus, aliique Scriptores nonnulli censebant, quod Apo-
Hist. Eccles. Tom. XXXV. X stoli

Sæcul. XVI. stoli ipsomet, in quo Christus mortuus
A.C. 1527. est, anno nimirum paulo post descen-
 sum Spiritus Sancti hoc Symbolum con-
 diderint: Baronius tamen, aliique con-
 jiciunt, quod non nisi secundo anno,
 quo Claudius regnabat, seu paulo ante
 divisionem Apostolorum idem Symbo-
 lum fuerit editum. Utut res se habue-
 rit, id nobis certum videtur, quod vix
 vero simile sit, quod quilibet Apostolus
 sigillatim suum articulum enuntiaverit,
 prout tamen id asserunt S. Leo, & For-
 tunatus, necnon Auctor sermonis cen-
 tesimi decimi quinti, qui S. Augustino
 adscribitur: Veritati itaque longe ma-
 gis consonam esse censemus illorum opi-
 nionem, qui hosce articulos ex com-
 muni omnium Apostolorum consensu ac
 collatione fuisse conditos affirmant.

De versione Sacrarum Scripturarum in linguam vulgarem.

Quinque contra hujus versionis aucto-
 ritatem proscribuntur propositio-
 nes, in quarum prima Erasmus sic lo-
 quitur: *Sacras Literas cupio in omnes
 verti linguas.*

II. *Exclamant indignum facinus, si
 mulier aut coriarius loquatur de sacris Li-
 teris.*

III.

III. *Me Auctore sacros Libros leget Agricola, leget faber, leget Latomus.*

Sæcul XVI.
A C. 1527.

IV. *Neque Ezechielis Prophetæ, neque Cantici Canticorum, aut cujusquam Librorum Veteris Testamenti Lectionem ulli hominum interdixero.*

V. *Indecorum, vel ridiculum potius videtur, quod idiotæ & mulierculæ, psitansi exemplo, Psalmos suos & Precationem Dominicam immurmurant, cum ipsæ, quod sonant, non intelligant.*

Circa primam propositionem Facultas ita pronuntiat: *Quamvis in quamcunque linguam vertantur sacræ Literæ, suapte natura sanctæ sint & bonæ, quanti tamen sit periculi permittere passim lectionem earum in linguam vulgatam traductarum, absque ulla explicatione simplicibus eis abutentibus, satis indicarunt hæretici, qui inde occasione sumpta multos errores disseminarunt, quapropter temere esset omnibus promiscua S. Scripturæ lectio permittenda.*

Ad alteram propositionem Facultas hæc asserit: *Indignum facinus est, quod idiotæ & simplices suo iudicio sacras Literas legant, de illis differant, aut disceptantes de earum difficultatibus tractent: nec tamen inde prohibetur conferre inter se de iis, quæ in concionibus publicis audierunt ad morum correctionem, & ad compunctionis & devotionis excitationem, ut magis ac magis*

Sæcul. XVI. *in eis charitas accrescat, humilitas solidetur,*
 A.C. 1527. *atque opera carnis mortificentur.*

De tertia Facultatis Doctores hoc
 iudicium ferebant: *Simplices esse tan-*
quam parvulos lacte non autem cibo solido
nutriendos: quapropter non esse medium hu-
jusmodi simplicibus aptum, quod indiscrimi-
natim quosvis sacros libros legant, sed con-
venientissimam esse auditionem Verbi Dei, &
frequentationem prædicationum, nec eis pro-
hiberi usum nonnullorum sacrorum li-
brorum, qui cum explicatione morum ædi-
ficationi sunt accommodati, dummodo tales
libri legantur pie ac sobrie citra supercilium
& arrogantiam.

Quarta propositio hac censura nota-
 tur: *Cum Sedis Apostolicæ decreto multo-*
rum librorum lectio Laicis interdicta sit, at-
que apud Hebræos prohibita fuerit lectio
multorum talium librorum ac primi capituli
Genesis ante annum ætatis tricesimum, hinc
prædicta propositio temerarie & impruden-
ter asseritur.

Ultimo tandem Facultas de quinta
 propositione ita pronuntiat: *Hæc pro-*
positio simplices, idiotas, & mulierculas ab
oratione vocali perperam retrahit, estque im-
pia & erronea, viam præbens ad errorem
Bohemorum, qui Officium Ecclesiasticum
idiomate vulgari celebrare conati sunt. Ne-
que enim per verba orationis solum præten-
dit Ecclesia, quod serie verborum illorum
 eru-

erudiamur, sed ut ejus fini nos conforman-
do veluti ipsius membra divinas laudes pro-
muntiemus, debitas gratiarum actiones per-
solvamus, & nobis necessaria imploremus.
Unde propter talem orantium intentionem
affectus inflammetur, illuminetur intellectus,
humana inopia sublevetur, atque gratiæ &
gloriæ fructus comparentur. Quæ certum
est orantes per tales orationes vocales, quam-
vis verba non intelligant, præterdere.

Sæcul. XVI.
A.C. 1527.

De his, quæ in Paraphrasibus Erasmi mutata fuere.

Notat insuper Facultas quasdam contortas locutiones, ac mutationes, quas Erasmus suis Paraphrasibus intruferat; sic utitur dictione *sermo*, cum in primo capite S. Joannis dicatur: in principio erat *Verbum*. Referens verba Institutionis Eucharisticæ ex prima Epistola ad Corinthios cap. 1. ponit verbum *frangitur*, cum tamen legamus: *quod pro nobis tradetur*. Insuper in cap. 1. S. Joannis particulæ *sic* substituit verbum *si*. In capite quarto Epistolæ ad Philippen- ses non legit: *Germane compar*, sed *germana conjunx*: in capite decimo quarto S. Joannis non ei placet verbum *Paracletus*, hinc ponit nomen: *Paracletus*: item Luc. 1. & Tit. 2. scribit *Servator* pro *Salvator*, *Betheida* pro *Bethsaida* Joan. 5.

Sæcul. XVI. *Bethabara* pro *Bethania* Joan. I. ac denique *Melite* pro *Mitilene*.
A.C. 1527.

De quibusdam propositionibus ex
Paraphrastæ vel Typrographo-
rum inadvertentia de-
pravatis.

Reprehenditur etiam Erasmus de quibusdam erroribus, qui ex incuria irrepsert: hos inter observatur. I. Quod Auctor in caput decimum S. Matthæi dixerit, sanctum Judam Apostolum fuisse Jacobi filium, cum tamen illius frater fuerit. II. In capite secundo Lucæ Erasmus posuit *Bethleem* pro *Nazareth*, cum tamen S. Lucas ita scribat: *Reversi sunt Parentes Jesu in civitatem suam Nazareth.* III. In caput I. Joannis Nomen *Nathanael* transmutavit Erasmus in Nomen *Philippus*. Plures insuper ejusmodi errores notabantur: postremo autem Facultas hunc articulum absolvit adductis quatuor propositionibus, de quibus affirmat: *Quod Erasmus minus recte Paraphrastæ officio fundus sit, eoquod sensum, ubi aperire debuisset, non aperuerit, cum tamen per alios Catholicos Doctores clare explicetur: nam certum est, quantum ad primam, non licere viro ducere aliam uxorem, propria etiam adulterante, cum sit omne vinculum Matrimonii inter Fideles*
jure

jure divino & naturali indissolubile, nisi Sæc. XVI.
 interveniat Religionis solemne votum, post A.C 1527.
 Matrimonium ratum & non consummatum.

Quantum vero ad secundam, certum est diem
 & horam ultimi judicii nosse Filium Homi-
 nis secundum Humanitatem, cum ipse sciret
 omnia, quæ ventura erant super eum, &
 dederit Pater omne Judicium Filio, ut Fi-
 lius Hominis est, licet illud non dederit, ut Matth. 19.
 ante constitutum tempus passim hominibus dies & 24.
 & hora illa judicii reveletur. Quantum au-
 tem ad tertiam & quartam, ideo orare di-
 citur Spiritus sanctus, & ingemiscere, qui
 sua gratia fideles orantes reddat, & inge-
 mescentes pro suis iniquitatibus & peccatis, Rom. 8.
 aut aliis piis & justis causis, ut uniformis
 est Catholicorum Doctorum explicatio &
 sententia.

De Meritis.

Videtur Erasmus omnem meritis vir-
 tutem abrogare, hinc Facultas octo
 illius propositiones damnavit. Harum
 prima est: *Merita vix constituere potest S.*
Augustinus. Hæc propositio, inquit
 Doctores, ad impiam Lutheri doctrinam de
 fide & operibus accedit.

II. *Christus liberat universos ab omni-*
bus animarum morbis, tantum ut morbum
agnoscamus & fidamus Medico.

X 4

III.

Sæcul. XVI.

A.C. 1527.

III. Apostoli denuntiabant omnibus, ut pœnitentiam agerent anteaactorum malorum, neque quisquam fideret suis factis, sed tantum promissis Evangelicis.

IV. Deus a peccatoribus, nec holocaustata requirit, nec Donaria, tantum agnosce morbum, & confide de medico. Hæ ultimæ tres propositiones a Facultatis Doctoribus hac censura perstringuntur.

Quamquam plurimum conferat ad impetrandum a Deo, quod petitur, ardor fidei, & simplex ac pura fiducia in Christo, & ejus promissis, illa tamen non sufficiunt, nisi addantur bona opera. Quare hæ tres propositiones, quantum ad tres ultimas earum partes, quatenus prætendunt sufficere ad salutem talem fiduciam in Christo, & ejus promissis, absque bonis operibus, hæresi Lutherancæ de fide, & operibus adstipulantur.

V. Jesus nullum aliud exigit Sacrificium, quam simplicem ac puram erga se fiduciam.

VI. Satis sacrificavit, qui se Deo cum plena fiducia ostendit.

VII. Nullum est opus hominis ita bonum, ut mereatur præmium æternæ vitæ. Hæ propositiones, inquit Facultas, sunt hæreticæ, & sacris literis contrariæ; illæ enim ostendunt, quod cum divina gratia non possumus vitam æternam promereri contra illud: Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.

VIII.

VIII. Qui præmii caussa certat, non Sæcul. XVI.
 certaturus, nisi sciat dandum præmium, is A C. 1527.
 seipsum præmio frustratur. Hujus propo-
 sitionis censura est sequens:

*Tametsi principaliter Dei amore, quam
 præmii, debeant homines certare, & bene
 operari, licitum est tamen eis præmio move-
 ri ad bene operandum, & certandum contra
 tentationes, & oppositum asserere, erroneum
 est, & Scripturæ adversatur. Scribit enim
 Apostolus: Debet in spe, qui arat, ara-
 re, & qui triturat, in spe fructus perci-
 piendi.*

*Probantur etiam a Christo Eunuchi,
 qui seipsum castraverunt propter Regnum
 Cælorum; & inclinavit cor suum regius
 Propheta ad faciendas justificationes propter
 retributionem.*

De fiducia bonorum operum.

De fiducia in bonis operibus & meri- Erasmus in
 tis nonnisi duas reperio propositio- Elencho.
 nes, quarum prima est: *Lutherus pie
 quidem ac christiane disseruit de fiducia me-
 ritorum, operum & virium nostrarum, ac
 de tota fiducia transferenda in Deum, & ejus
 promissa.*

II. *Periculum est meritis fidere. Ha-
 rum propositio censura ita sonat: Cum
 redditurus sit Deus unicuique juxta opera
 sua, debent fideles securi esse, quod si perse-*

Sæcul. XVI. *veraverint bene agendo, & divina mandata*
 A.C. 1527. *custodiendo, consequentur vitam æternam. Hoc*
 2. Cor. c. 5. *enim includit ratio spei, proindeque meritis*
 v. 10. *hoc modo fidere non solum possunt, sed &*
tenentur, alioquin non sperarent. Quare
erroneum est asserere, quod periculum sit hoc
pactō meritis fidere, nec tamen ea fiducia
gratiam & misericordiam Dei excludit, per
quas merentur homines, & ad vitam æter-
 Joan. c. 5. *nam acceptantur. Longe siquidem abest hu-*
 v. 29. *jusmodi fiducia a præsumptione & ingrati-*
tudine. Deo enim omnia bona opera adscri-
bit, ut præcipuo Auctori, & fructum me-
ritorum maxime collocat in divina miseri-
cordia, non in propriis meritis, aut huma-
 2. Petr. c. 1. *na justitia, quæ nullius est momenti, seclu-*
 v. 10. *sa divina misericordia, licet cum illa ad sa-*
lutem ex Dei Decreto requiratur humana
operatio, quæ nihilominus Dei donum est,
neque tamen ullum est opus hominis, quo re-
gulariter absolute & absque conditione futu-
ræ perseverantiæ securus esse possit de sua sa-
lute citra revelationem.

Ex his clare patet, erroneam esse
 Erasmi doctrinam, qua tradidit, quod
 periculosum sit meritis fidere, dummodo
 non excludatur gratia & Dei misericor-
 dia, per quas æternæ vitæ præmium
 promeremur.

De

De Ceremoniis Ecclesiæ & Statutis
Religionis.

Sæcul. XVI.

A.C. 1527.

De fiducia, ut ait Erasmus, corpora- *Erasm. in*
lium Ceremoniarum, & statutorum *Elencho &*
Religionis sex propositiones fuerunt dam- *Marc. 2.*
natae. *Luc. 19.*

I. Quo magis inhæremus corporalibus Ce-
remoniis, hoc magis vergimus ad Judais-
mum.

II. Opto omnes esse tales, ut corpora-
libus Ceremoniis non egeant admodum, aut
non ita multum tribuant.

III. Si Præfules instituerunt aliquid ju-
daicæ observationis propter infirmos, non
damno.

IV. Meis Discipulis, ait Christus, ni-
hil istarum rerum præscribo, his vescere,
his abstinere, nunc quiesce, nunc labora, sic
vestire, hoc ne contingas, illud ne contra-
ctes, ne semper maneat imbecilles; si me
præceptore semel didicerint hujusmodi rebus
corporalibus fidere.

V. Alius ostendit aliquem e Parisæo-
rum genere nigro pallio, & dicit: Respice,
hic est Christus; alius rursus indicat alium
candido pallio, & dicit: Ecce, hic est Chri-
stus; alius diversos indicans colores & for-
mas vestium clamat: Hic est Christus; alius
demonstrat vescentem piscibus, & dicit:
Hic est Christus. Hic mihi exhibet spado-
nem,

Sæcul. XVI. nem, & iterum affirmat: *Hic est Christus:*
A.C.1527. *O judaicum & incredulum genus! vis vide-*
re Jesum, conscende arborem, sume tibi ocu-
los Zachæi.

VI. *Recte negligitur color aut forma ve-*
stis, quoties id commodum est homini.

Ex hisce propositionibus prima dam-
 natur *tanquam impia, hæretica, necnon*
Wiclefi ac Lutheri erroribus consona. II.
 Dicitur esse *temeraria, necnon externum,*
qui Deo exhibendus est, cultum evertens.
 III. *Perstringitur velut impia, atque in-*
juriosa Ecclesiæ, cum Author innuat, Ec-
clesiæ ritus esse Judaicos, eosque solis infir-
mis convenire. IV. *Censetur esse falsa.*
 V. *Notatur, tanquam impia, eo quod Eras-*
mus impudenter videatur insultare Ecclesiæ,
quæ semper in pretio habuit Religiosorum in-
stituta, diversosque eorum habitus, vestes-
que diversi coloris approbavit. VI. *Deni-*
que propositio, inquit Facultas, innuens
unicuique Religioso licere suum habitum re-
linquere, quoties id illi commodum visum
suerit, Ecclesiasticam & Monasticam disci-
plinam dissolvit, & sanctorum Patrum ac
Pontificum & Conciliorum institutis inju-
riam infert.

De Oratione vocali.

Totidem quoque propositiones circa
 orationem vocalem proscripsit Fa-
 cultas.

cultas. Prima erat hæc : *Christus in Sæcul. XVI. orando damnat multiloquium.* A. C. 1527.

II. *Cantiuncularum, clamorum, murmurum ac bomborum ubique plus satis est, si quid ista delectant superos.* Eras. l. cit. annot. 60. & in Matth. c.

III. *Quid aliud auditur in Monasteriis, in Collegiis, in Templis, quam vocum strepitus.* 6. in I. ad Cor. c. 14.

IV. *Vulgus non aliud audit, quam voces non significantes.*

V. *Obsecro, quid sentiunt de Christo, qui illum credunt hujusmodi vocum strepitu delectari.*

VI. *Cur dubitat Ecclesia tantum Auctorem sequi? aut cur audet ab eo dissentire? de Paulo loquitur.*

Harum propositionum prima juxta Facultatis judicium est erronea, quia *Christus Dominus non omne multiloquium in oratione damnavit, sed illud Paganorum, quod ex infidelitate procedit existimantium Deum non aliter audire, aut intelligere orantes, nisi multiloquio utantur.* Secunda, quæ Ecclesiæ cantum ac Musicam damnat, rejicitur tanquam falso, temerarie & impie asserta, damnatoque hæreticorum errori favens. Porro postremæ quatuor propositiones damnantur tanquam impiæ, eo quod unice eo tendant, ut modum, quo divinæ laudes decantantur, vilipendant.

De

Sæcul. XVI.
A. C. 1527.

De Cœlibatu Sacerdotum.

Circa hoc argumentum duæ tantum perstringuntur propositiones, quarum prima ex explicatione Erasmi in primam Epistolam D. Pauli ad Thimotheum cap. 3. deprompta est, altera vero in *Elencho* Erasmi habetur. Prima est hæc:

Eras. in 1. ad Tim. c. 3. & in Elench annot. 197. l. de interdict. usu carn. Argent l. c. p. 75.

Quoniam in Episcopo pudicitia magnam habet commendationem, si non contingeret, qui voluptatem hanc in totum contemnat, illud fuerit spectandum, ut fuerit, aut sit unius uxoris maritus.

Altera ita sonat: *Hodie ducunt apud Græcos Episcopi uxores etiam post susceptum ordinem. De prima propositione Facultas ita pronuntiat: Hoc consilium ordinationi Ecclesie de cœlibatu Sacerdotum derogat, perinde acsi melius esset, eam Sanctionem non esse constitutam, hinc impium est, splendori pudicitie Ecclesiasticæ adversum, & de damnata Wiclefi & Lutheri doctrina desumptum. Alteram Facultas dicit temere assertam.*

Insuper in additionibus ad hasce censuras, tertia adhuc circa idem argumentum reperitur propositio ex Erasmi libro *de interdicto usu carniū* deprompta, in qua Auctor ita asserit: *Multæ causæ suadent mutationem legis cœlibatus in Ecclesia.*

fa. Hæc Propositio, inquit Facultas, Sæcul. XVI. A.C. 1527.
falsa est, vehementer scandalosa, & in Ec-
clesia sancta schismatis Lutherani ac hære-
sis ejusdem impice nutritiva: eo quod multæ
sint, & efficaces causæ ad sanctam legis cæ-
libatus Sacerdotum observationem retinen-
dam, & nullatenus mutandam, nullæ econ-
tra, quæ justæ sint, oppositum suadeant.

In eadem hac censura Facultas ob-
servat, quod nec ipsis quidem Græcis Sa-
cerdotibus post susceptum sacrum Ordinem
nova nuptiarum sædera inire unquam licue-
rit: unde si id a Græcis inviolabiliter ob-
servatum est, quanto firmiori jure Sacerdo-
tes Ecclesiæ Latine, quæ voto continentie
se devinxit, ad hoc adstringuntur.

De peccato originali.

Occasione hujus peccati Erasmus tex-
tum S. Pauli ad Romanos cap. 5. ad Rom. c. 5.
In Adam omnes peccaverunt, intelligere
videtur de peccato actuali, quod genui-
no Apostoli sensui adversatur; non enim
veritati consonum est, quod omnes homi-
nes peccato actuali deliquerint; quippe Par-
vuli nondum usum rationis consecuti, actua-
li peccato nunquam fuerunt obnoxii. Hu-
jus loci expositio, inquit Facultas, Pela-
gianorum errori favet, qui peccatum ori-
ginale negabant.

De

Sæcul. XVI.
A.C. 1527.

De pœna filiorum temporali propter
peccata parentum.

Circa hoc argumentum Erasmus hanc tenuit sententiam: *Non punit Deus liberos ob delicta parentum, quemadmodum docet lex, nisi filii parentum æmulentur vitia.*

Hæc propositio, affirmat Facultas, universaliter intellecta, prætendens Deum nunquam punire liberos temporali-ter, nisi scelera eorum imitentur, ac si illud repugnet divinæ justitiæ, aut æquitati naturali, est hæretica & sacræ Scripturæ adversatur, quæ frequenter sic punitos liberos indicat. Sic enim sunt pueri submersi in diluvio cum parentibus, sic in Pentapoli igne extincti, sic denique filius David parvulus propter adulterium, & homicidium ejus mortuus est, nec lex docens filios pro iniquitatibus parentum non plecti, intelligi debet de pœna temporali, sed de æterna.

De Pœna Hæreticorum.

Erasm. in Matth. c. 13. & in supput. Prima propositio erat hæc: *Servi, qui volunt ante tempus colligere Zizania, sunt ii, qui Pseudo-Apostolos, & Hæresiarchas gladiis & mortibus existimant e medio tollen-*

tollendos, cum Paterfamilias nolit eos extin- Sæcul. XVI.
 qui, sed tolerari, si forte resipiscant, & ex A.C. 1527.
 Zizaniis vertantur in triticum; quod si non
 resipiscant, serventur suo iudici, cui dabunt
 pœnas aliquando.

Hæc propositio, juxta Facultatem
 Est error Catharorum, Valdensium, & Lu-
 theri, generalibus Conciliis, & legibus Im-
 perialibus damnatus.

II. Ego Principes ad trucidandos hære-
 ticos, nec hortor, nec dehortor. Quid Sa-
 cerdotalis sit officii demonstro.

Definit Facultas Ecclesiasticis licere jux-
 ta Juris dispositionem indicere bella, aut ad
 indicenda per temporales Magistratus indu-
 cere adversus Turcas & Judæos, non minus
 atque illis licebit in notorios hæreticos. In
 cujus rei comprobationem cum Præsulibus
 adfuit B. Dominicus ei bello, quod contra
 Albigenses hæreticos gestum est, & ubi Prin-
 cipes sæculares graviter delinquerent, non
 exterminando hæreticos in perniciem Reipub-
 licæ Christianæ conspirantes, & in suam hæ-
 resim plurimos pertrahentes, tenerentur om-
 nibus modis illos inducere Orthodoxi Episco-
 pi ad id faciendum, alioqui ipsi peccarent.
 Quare hæc propositio quatenus prætendit
 nunquam Sacerdotalis, aut Episcopalis esse
 officii Principes inducere ad extirpationem
 Hæreticorum, impie nec utiliter profectibus
 consulit Christianorum, veræ fortitudinis
 robur in adversarios fidei enervans.

Hist. Eccles. Tom. XXXV. Y III.

Sæcul. XVI.

A.C. 1527.

III. Quis unquam audivit Orthodoxos
Episcopos concitasse Reges ad trucidandos
Hæreticos, qui nihil aliud essent quam Hæ-
retici.

Hæc propositio declaratur contraria
dispositioni Juris naturalis, divini, & hu-
mani.

IV. Docet Augustinus ferendos Hære-
ticos, donec citra gravem Ecclesie concussionem
possint tolli: sed tolli Augustinus intelligit a
Communione separari.

Facultas declarat sanctum hunc Do-
ctorem relicta priori sententia contrarium
multis in libris docuisse.

V. Per Evangelium vitari jubentur Hæ-
retici, non exui. Ast, inquit Facultas,
Evangelium non abrogat leges civiles, quæ
conformiter ad jus naturale Hæreticos mor-
te plectendos decernunt.

VI. An leges Ecclesie sunt quempiam
ultricibus flammis tradere?

Respondet Facultas, Ecclesia non vult
per Ecclesiasticos leges hasce civiles executio-
ni demandari.

VII. Veteribus Episcopis ultima pena
erat anathema.

Hæc Propositio a Doctoribus se-
quenti censura perstringitur: Propter in-
festationem Tyrannorum in primitiva Eccle-
sia non poterant Hæretici severiori pœna
multari, quam excommunicationis, postea
tamen cum Principes sæculi Ecclesie colla
submi-

submisere, perspecta contumacia, atque im-
 pietate Hæreticorum necessarium fuit, ne-
 dum conveniens in illos gladio temporali ani-
 madverti. Præcedentes autem quatuor pro-
 positiones errori suffragantur præfatorum
 Hæreticorum negantium, licere, & expedire
 hæreticos contumaces extremis suppliciis co-
 erceri, quando nulla inde sequitur perturba-
 tio Reipublicæ, & hoc exposcit salus mul-
 torum.

Sæcul. XVI.
 A.C. 1527.

De defectu vigoris Evangelici.

De hac materia Erasmus hanc effutiit *Erasm. præ-*
 propositionem: Nullis sæculis desue-*pos. in Joan.*
 runt homines, apud quos Evangelio suus con-
 siterit honos, sed tamen his annis 400. vi-
 gor illius apud plerosque refrixerat.

De hac propositione Facultas ita cen-
 set: Hæc propositio, quantum ad ultimam
 partem, scilicet, sed tamen his annis
 400. &c. designans his annis quadringentis
 viros desuisse, quibus Evangelio suus consti-
 terit honos, temere asseritur, cum his annis
 quadringentis viri fuerint non pauci sancti-
 tate & eruditione conspicui, quales fuerunt
 Bernardus, Hugo & Richardus de sancto
 Victore, Petrus Lombardus, Gratianus,
 Thomas Aquinas, Bonaventura, Alexan-
 der de Hales, Guilielmus Parisiensis, Nico-
 laus de Lira, Joannes Gerson, Thomas
 Walden, & plerique alii.

Y 2

De

Sæcul. XVI.
A.C. 1527.

De Sabbato.

Eras. in Ev. Marc. c. 2. Futurum est, inquiebat Erasmus, ut vere piis quævis dies sit æque sacra. Hujus propositionis censura est sequens:

Hæc propositio, innuens cultum diei Dominicæ & aliorum festorum ab Ecclesia utiliter, & sancte institutorum aliquando in Ecclesia militante abolendum, quod in magnam vergeret perniciem Christianismi, irrationaliter asseritur, conformiter ad errorem Beguardorum, qui dicunt tertium Præceptum Decalogi scilicet: Sabbata sanctifices, jam cessare quantum ad justos.

De Ecclesia.

Id. in Marc. c. 3. Ecclesia Christi, neque surdos, neque mutos, neque cæcos, neque debiles, neque claudos recipit, hujusmodi autem habet Synagoga.

Huic assertioni hæc Facultatis censura est adscripta: Hæc propositio sic indistincte posita, innuere videtur, solos justos esse de Ecclesia militante; de illa enim fit ibi sermo: Hoc autem non consonat Doctrinæ Evangelicæ, quæ comparat Regnum Cælorum, quod est Ecclesia militans, sagæ missæ in mare, & ex omni genere piscium congreganti, & agro Dominico, in quo cum tritico sunt Zizania.

De

De B. Virgine Maria.

Sæcul. XVI.
A.C. 1527.

Contra B. V. honorem Erasmus sequentes protulit propositiones: I. *Divini favoris est, ait Gabriel ad Mariam, quod offertur, non tui meriti.* Hanc propositionem Facultatis Doctores hoc modo perstringunt.

Erasm. in Lucam c. I. & in elencho & in Joan. c. 2.

Si prætendatur supposita liberali beneficentia divina, respectu Incarnationis, quod beata Virgo nullo modo meruerit esse Mater Dei, cujus oppositum Ecclesia decantat, falsa est propositio & sacrosanctæ Virginis honori derogans.

II. *An in pueritia & infantia Christi perfecte fuerit revelatum Beatæ Virgini Christum esse Deum & hominem, mihi non liquet.*

Hæc propositio, ait Facultas crassam ignorantiam Evangeliorum arguit in ita loquente, cum credendum sit Beatæ Virgini Mariæ, tum perfecte revelatum extitisse Christum esse Deum & Hominem. Hoc illi Angelus, Elizabeth, Reges, Pastores, Simeon & Prophetæ satis indicarunt.

III. *Patris Gloriæ quoties erit servandum, nihil opus est tua interpellatione.*

Hæc propositio inquit Facultas itidem impia est, ritui Ecclesiæ contraria, & hæretica.

Sæc. XVI.
A.C. 1527.

*Erasm. in
elencho an-
not. 152.*

De Angelis.

*An Angelus sit simpliciter homine dignior
nescio, inquit Erasmus.*

De hac propositione Doctores ita sentiunt: *Miseranda ignorantia ita dubitantis, cum etiam id aperta Scriptura explicet, de quo dubitat. Diminutum siquidem ab Angelis Filium Hominis, contestatur regius Propheta, cum inquit: Minuisti eum paulominus ab Angelis.*

Pf. 8. v. 16.

De S. Petro.

*Erasm. in
Matth. c. 16.*

De hoc Sancto Erasmus hæc profert: *Petrus dicens Christo: Tu es Christus filius Dei vivi, certa & indubitata sententia professus est illum esse Messiam a Prophetis promissum singulari quodam amore Filium Dei. Hæc explicatio a Doctoribus hac censura notatur:*

Hæc propositio perperam explicat Evangelicam sententiam, præbens occasionem male sentiendi de divinitate Filii Dei cum Nestorio; non enim singulari quodam amore Dei in ipsum, Christus est Filius Dei, neque adoptione, & gratia, sed origine & natura.

De S. Paulo.

*Erasm. ad
Phil. c. 4. v. 3.*

Circa hunc articulum Facultas rursus agit de textu, in quo D. Paulus scribens

bens ad Philippenses quemdam, cuius nomen ignoratur, his verbis precatur:

Sæcul. XVI.
A. C. 1527.

Te rogo Germane compar adjuva illas, quæ tecum laboraverunt in Evangelio. Cum vero Erasmus in sua Paraphrasi loco verborum latinorum: *Germane compar,* juxta Græcum textum legeret, *vera Germana Conjunx,* hanc explicationem Facultas sequenti Censura perstringit.

Temerarie a communi lectione latina Paraphrastes in Paraphrasi latina recedit, quam passim sequuntur Catholici Doctores Augustinus, Hieronymus, Ambrosius, & complures alii; neque audiendos censet Hieronymus eos, qui Paulum habuisse uxorem confingunt; quod omnes velit esse sicut seipsum: De inuuptis item & viduis loquens, bonum dicat illis esse, si sic permanserint, sicut ipse. Id autem nequaquam diceret, si uxorem ipse haberet.

1. Cor. c. 7. v. 8

De S. Dionysio Areopagita.

De hoc Sancto Erasmus hæc edixit. *Dionysius, qui in secunda Hierarchia, id est Ecclesiastica, priscos Ecclesiæ ritus satis copiose describit, eruditus recentior quispiam fuisse videtur, quam fuit Areopagites ille.*

Facultas vero pronuntiat: *Non vero eruditus, sed temerariis & novitatum studiosus videtur non esse Dionysius Areopagites,*

Sæc. XVI.
A.C. 1527.

tes, qui libros Ecclesiasticæ Hierarchiæ conscripserit; quandoquidem ab ipso Dionysio Areopagita fuisse conscriptos constat primum ex ipsis Ecclesiasticæ Hierarchiæ, & aliis ejusdem Autoris Libris: Deinde clarorum virorum testimonio idem comprobatur, postremo septima Generali Synodo id fit dilucidius, in qua magnus Dionysius appellatur is, qui libros scripsit Ecclesiasticæ Hierarchiæ.

Equidem ea erat illo ævo Facultatis sententia; hodierno tamen tempore, quo ad criticæ artis pondus cuncta librantur, hæc opinio deseritur; certum enim est, quod hi libri a cuncta retro antiquitate incogniti prima vice nonnisi Anno Domini millesimo quingentesimo trigesimo secundo ab hæreticis Severianis fuerint allegati in quodam colloquio, quod hi cum Catholicis Episcopis in Palatio Justiniani Cæsaris habebant: præterea omnibus perspectum est, quod nec Eusebius, nec S. Hieronymus ullam horum operum mentionem fecerint, pariter omnes Scriptores veteres, qui de Sancto Dionysio Areopagita mentionem inserunt, de præfatis ejusdem libris nil memorant. Denique hodie ostenditur, quod libri, qui S. Dionysio adscribuntur, nonnisi sæculo quinto fuerint enarrati, eisque primum
ineun-

ineunte sæculo sexto ingens auctoritas attribui cæperit.

Sæcul. XVI.
A.C. 1527.

De Theologia Scholastica.

Contra Theologiam Scholasticam ex Erasmo quinque propositiones damnatæ proferuntur, quarum prima est. *Theologia potius ars cæpit esse, quam scientia, potius humana pertractans, quam divina.* II. *Hanc Theologiam vitiarunt Doctores, tandemque eo deventum, ut divinæ Scripturæ regula nunc huc, nunc illuc detorta nostris deserviret affectibus.* III. *Illam pristina studiorum simplicitatem sustulit, quæ nonnisi per linguarum, ac bonarum, ut vocant, literarum cognitionem revocari potest.* IV. *Novam de rebus divinis loquendi methodum introduxit, quæ plures quæstiones & atrociores tumultus excitavit in orbe, quam olim Ariatorum temeritas.* V. *Multa definiuntur, quæ citra salutis dispendium ignorari possunt, v. g. quid discernat Patrem a Filio, quid ab utroque Spiritum Sanctum, quid intersit inter Filii Nativitatem a Patre, & Spiritus processionem, utrum Spiritus a Patre & Filio procedentis unicum sit principium, an duo.*

Erasm. in præfat. in S. Hilarium.

Alias insuper propositiones Facultas damnavit tanquam temerarias, e contra autem Theologiam Scholasticam summo opere extulit, quam ab Erasmo pluri-

Y 5 bus

Sæcul. XVI bus in locis fuorum operum fuisse de-
 A.C. 1527. pressam haud diffiteri possumus.

§. LXXV.

*Alicæ propositiones ex Erasmo
damnatæ.*

Argentre
p. 174.

Postquam hæc censura in Sorbonnæ Collegio die decima sexta Decembris Anno millesimo quingentesimo vigesimo septimo pronunciata fuit, eadem Facultas subjunxit quasdam propositiones, quas per oscitantiam scribæ ad calcem primæ editionis additas fuisse constat. Inter has duæ erant *de Misericordia Dei*, quarum prima ita profertur: *Quantis malis patent, qui fiduciam posuerunt in mentis ac factis suis? II. Psalmista inquit, Domine ut scuto bonæ voluntatis tuæ coronasti nos, cum audis bonæ voluntatis, excludi intelligis fiduciam meritum. Hæ propositiones, ait Facultas, si fiduciam piam, & humilem respuant, aut inficientur, Lutheri impietati suffragantur; talis vero fiducia non modo utilis est, sed & necessaria ad habendam vitam æternam. Propositio sequens est de Cœlibatu Sacerdotum, de qua jam supra actum fuisse meminimus. Postremæ vero propositiones, quæ ex præfatione Erasmi in S. Hilarii opera decerptæ sunt, concernunt denuo Theologiam Scholasticam; inquit*

Psal. 5. v. 15.